

ENHANCING SUSTAINABLE TOURISM COMPETITIVENESS THROUGH A TRIPARTITE MODEL IN THE AREA OF KOH LIPE, SATUN PROVINCE

Pattarawadee SRINOI^{1*} and Woratha MONGKHONSUEBSAKUL²

1 Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University, Thailand; ice.srinoi@gmail.com
(Corresponding Author)

2 Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University, Thailand

ARTICLE HISTORY

Received: 29 September 2023

Revised: 11 October 2023

Published: 27 October 2023

ABSTRACT

This research aims to study 1) the approaches to enhancing sustainable tourism competitiveness of Koh Lipe, Satun Province and 2) trilateral cooperation in developing sustainable tourism in Koh Lipe. This is a qualitative study that collected data from documents, academic works, relevant government papers, and in-depth interviews with 18 key informants, including government officials, entrepreneurs, and civil society in Koh Lipe area. The study found that the enhancement of sustainable tourism competitiveness in Koh Lipe having the Satun Province Development Plan 2023-2027 as a guideline has two main policies: 1) the development of infrastructure and public services, and 2) the promotion of tourism. However, these policies lack systematic management and primarily address short-term problems, particularly waste management issues. Regarding trilateral cooperation in sustainable tourism development, the research revealed that the government sectors, entrepreneurs, and local people in Koh Lipe lack concrete collaborative frameworks, posing significant obstacles to enhancing competitiveness. Based on the findings, the study suggests that the government sector should study the feasibility, analyze the advantages and disadvantages of each approach to enhancing sustainable tourism competitiveness from all stakeholders, and amend the relevant regulations for more flexibility.

Keywords: Sustainable Tourism, Competitiveness, Koh Lipe, Trilateral Cooperation

CITATION INFORMATION: Srinoi, P. & Mongkhonsuebsakul, W. (2023). Enhancing Sustainable Tourism Competitiveness through a Tripartite Model in the Area of Koh Lipe, Satun Province. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 1(10), 27

การยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภายใต้โมเดลไตรภาคี ในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล

ภัทรวดี ศรีน้อย^{1*} และ วรธา มงคลสืบสกุล²

1 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ; ice.srinoi@gmail.com (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) แนวทางในการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนของเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล 2) ความร่วมมือระหว่างไตรภาคีในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิชาการ รวมถึงเอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 คน ได้แก่ ภาครัฐ ผู้ประกอบการ และภาคประชาสังคมในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ ผลการศึกษาพบว่า การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนของเกาะหลีเป๊ะ มีแผนพัฒนาจังหวัดสตูล พ.ศ.2566-2670 เป็นแนวทางการพัฒนา มีนโยบายที่สำคัญ คือ 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ 2) การส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่นโยบายดังกล่าวยังไม่มี การจัดการที่เป็นระบบชัดเจน มีเพียงการแก้ปัญหาในระยะสั้น โดยเฉพาะเรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูล และในด้านของความร่วมมือระหว่างไตรภาคีในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จากการศึกษาพบว่า ภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชนในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ ยังไม่มีความร่วมมือกันอย่างเป็นรูปธรรมจึงเป็นอุปสรรคสำคัญในการยกระดับ ขีดความสามารถทางการแข่งขัน ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือ ภาครัฐควรศึกษาความเป็นไปได้ วิเคราะห์ผลดีผลเสียของแนวทางในการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในทุกด้าน จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน และควรปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้มีความยืดหยุ่น

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, ขีดความสามารถทางการแข่งขัน, เกาะหลีเป๊ะ, ความร่วมมือไตรภาคี

ข้อมูลการอ้างอิง: ภัทรวดี ศรีน้อย และ วรธา มงคลสืบสกุล. (2566). การยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภายใต้โมเดลไตรภาคี ในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 1(10), 27

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมในภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาและสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าสู่ประเทศ โดยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก่อให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องมากมาย เช่น ธุรกิจโรงแรมและที่พัก ภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก และการคมนาคมขนส่ง อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงก่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และสร้างรายได้ให้กับคนในประเทศ กระจ่ายรายได้ ลงสู่ท้องถิ่น สร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจในชุมชน (แพรวดา พุฒนิชัยพฤกษ์, 2559) ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ในฐานะกลไกหลักในการช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ สามารถเพิ่มขีดความสามารถของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยบทบาทที่เด่นชัดบทบาทหนึ่งในช่วงหลายปีที่ผ่านมาของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คือ บทบาทด้านเศรษฐกิจ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศไทยเป็นลำดับต้น โดยเฉพาะการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย (ฉันทิช วรรณถนอม, 2552) และเป้าหมายหลักของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการท่องเที่ยวของประเทศไทย คือ ผลลัพธ์ที่มวลรวมในประเทศด้านการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้น รายได้จากการท่องเที่ยวของเมืองรองเพิ่มขึ้น และความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยดีขึ้น

เกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตา เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เป็นเกาะที่มีความสวยงามอันดับต้นๆ ของท้องทะเลไทย มีธรรมชาติที่สมบูรณ์ มีชายหาดที่สวยงาม มีน้ำทะเลที่ใสสะอาด แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว คือ หาดพิทยา และหาดขาวเล เกาะหลีเป๊ะเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่สร้างรายได้ให้กับจังหวัดสตูล รวมถึงสถิตินักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวเกาะหลีเป๊ะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ.2564 มีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 475,101 คน มีรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ 1,873 ล้านบาท และในปี พ.ศ.2565 มีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 1,595,361 คน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ 5,972 ล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565) ในขณะที่การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจของเกาะหลีเป๊ะเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในทางกลับกันภาครัฐมักให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นเศรษฐกิจเป็นหลัก สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ การขยายตลาด และดึงดูดให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาท่องเที่ยวโดยไม่ได้นิ่งนอนใจถึงความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งดึงดูดการลงทุนของภาคเอกชน เพื่อให้การท่องเที่ยวสร้างรายได้และมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ จนก่อให้เกิดปัญหาที่ฝังรากลึกมานาน ส่งผลให้การขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมักนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดความเสื่อมโทรมของธรรมชาติที่เห็นเด่นชัดมากขึ้น เช่น แนวปะการังเสื่อมโทรม การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การกัดเซาะชายฝั่ง ปัญหาขยะวัสดุก่อสร้าง ขยะพลาสติก ปัญหาน้ำเสีย น้ำท่วมจากการถมคูคลอง การเสื่อมของความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งนำไปสู่การสูญเสียคุณค่าด้านการท่องเที่ยวของเกาะหลีเป๊ะ รวมถึงกลไกการจัดการท่องเที่ยวของภาครัฐยังอ่อนแอ ขาดเอกภาพ กฎระเบียบเปลี่ยนแปลงไม่ทันกับการพัฒนาของภาคเอกชน ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยว รวมถึงบุคลากรด้านการท่องเที่ยวยังไม่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล

เพื่อให้การท่องเที่ยวของเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และสามารถปรับตัวกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงได้ ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เป็นที่กล่าวถึงและมีบทบาทสำคัญอย่างมาก เนื่องจากการท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมหลักอย่างหนึ่งของโลกที่เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจและเป็นการสร้างงานจำนวนมาก เฉกเช่นเดียวประเทศไทยที่พึ่งพิงกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก โดยคำนึงถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย การพัฒนาความต่อเนื่องและความสมดุลของด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และวัฒนธรรม และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงอาศัยความร่วมมือระหว่างไตรภาคี (trilateral

collaboration) ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยจะต้องพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งระบบ มุ่งเน้นนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในสาขาที่มีศักยภาพ แต่ยังคงรักษาจุดเด่นของประเทศ ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนให้คุณค่ากับสิ่งแวดล้อมไว้ได้ ผู้วิจัยจึงได้มุ่งศึกษาถึงแนวทางการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของเกาะหลีเป๊ะ รวมถึงศึกษาความร่วมมือที่เกิดขึ้นภายใต้การดำเนินงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในรูปแบบของไตรภาคี ซึ่งผลจากการศึกษาดังกล่าวนี้นี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการยกระดับเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล ให้มีขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นแนวทางในการสร้างความร่วมมืออันดี ในการพัฒนาเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล ให้เป็นไปตามแนวทางของความยั่งยืน

การทบทวนวรรณกรรม

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) หมายถึง การจัดการการท่องเที่ยวที่สามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยว และธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุงคุณภาพให้ได้ผลกำไรอย่างเป็นธรรม แต่มีผลกระทบทางลบ ต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดหรือไม่มีเลยอย่างยั่งยืน (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

แนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ประกอบด้วย 3 มิติ ดังต่อไปนี้ 1) มิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีแนวคิดที่จะให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกเพื่อให้คงไว้ซึ่งความสวยงามและคุณค่าของทรัพยากร 2) มิติด้านการสร้าง ความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดให้นักท่องเที่ยวที่มีความปรารถนาหรือความสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรม 3) มิติด้านการสร้างความร่วมมือมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และช่วยให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

ความร่วมมือ (Collaboration) หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันของบุคคลหรือองค์กรตั้งแต่สองบุคคลหรือองค์กรขึ้นไป โดยมีการสร้างความเข้าใจ ร่วมกำหนดแนวปฏิบัติ ข้อตกลง วางแผนการทำกิจกรรม และการประเมินผล เพื่อร่วมรับผลประโยชน์และบรรลุเป้าหมายร่วมกัน (ตรึงยงพงศ์ เทียงธรรม, 2554)

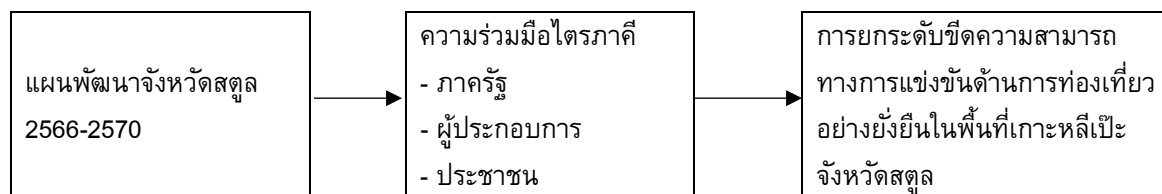
ความร่วมมือประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านความร่วมมือในการกำหนด หมายถึง หน่วยงานร่วมกันกำหนดแผนเพื่อจัดโครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 2) องค์ประกอบด้านความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูล หมายถึง แลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ในรูปแบบของการสร้างองค์ความรู้ที่เพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 3) องค์ประกอบด้านความร่วมมือในการปฏิบัติ หมายถึง หน่วยงานปฏิบัติงานและตัดสินใจร่วมกัน มีการแบ่งปันทรัพยากร และร่วมกันให้บริการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง 4) องค์ประกอบด้านความร่วมมือในการประเมินผล หมายถึง ร่วมกันประเมินผลงาน และยอมรับในผลที่ถูกประเมิน 5) องค์ประกอบด้านความร่วมมือในการบันทึกข้อตกลง หมายถึง การบันทึกความร่วมมืออย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อผลในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในระยะยาว (วรสุดา สุขารมณ, 2554)

ปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบความสำเร็จได้ ต้องมีการประสานในเรื่องต่างๆ ดังนี้ 1) การยอมรับเป้าหมายร่วมกัน 2) การวิเคราะห์ปัญหาและวางแผนปฏิบัติร่วมกัน 3) การจัดระบบการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ 4) ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน 5) ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ โดยยึดเป้าหมายการทำงานมากกว่าวิธีการ (เรวัตร ชาตรีวิเศษ, 2539)

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ.2566-2570 วิสัยทัศน์ คือ "การท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นคุณค่า มีความสามารถในการปรับตัว เติบโตอย่างยั่งยืนและมีส่วนร่วม" (Rebuilding High Value Tourism Industry with Resilience, Sustainability and Inclusive Growth) ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย (Resilient Tourism) ตัวอย่างการดำเนินกลยุทธ์ เช่น กระจายรายได้และความเจริญทางการท่องเที่ยวทั่วถึงทุกพื้นที่ ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาปัจจัยพื้นฐานอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพสูง (Quality Tourism) ตัวอย่างการดำเนินการตามกลยุทธ์ เช่น พัฒนาความปลอดภัย ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว (Tourism Experience) ตัวอย่าง การดำเนินการตามกลยุทธ์ เช่น ส่งเสริมการตลาดเชิงรุก ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism) ตัวอย่างการดำเนินการตามกลยุทธ์ เช่น ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีบริหารจัดการนักท่องเที่ยว (เกียรตินันท์ อุดมธนะธีระ, 2566)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือและเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ รวมถึงเอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยเลือกบุคคลที่มีบทบาทและมีส่วนร่วมสำคัญต่อการยกระดับ ขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล จำนวนทั้งหมด 18 คน ดังนี้ ภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน ดังนี้ 1) ผู้บริหาร อบท. ในพื้นที่ 2 คน และเจ้าหน้าที่หน่วยงาน การท่องเที่ยว จังหวัดสตูล 1 คน ภาคเอกชน จำนวน 5 คน ดังนี้ 1) ธุรกิจด้านที่พัก 3 คน 2) ธุรกิจร้านอาหาร 2 คน ภาคประชาสังคม จำนวน 10 คน ดังนี้ 1) ชาวเลที่ประกอบอาชีพเรือหางยาว 5 คน 2) ชาวบ้านในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ 5 คน การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการศึกษาวินิจฉัยเชิงเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาทั้งการวิจัยเชิงเอกสารร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เชิงลึกในประเด็นคำถามที่วางไว้ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์ข้อมูล เชิงพรรณนา และประมวลผลสังเคราะห์การวิจัย

ผลการวิจัย

แนวทางในการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล

ผลการศึกษาพบว่า เกาะหลีเป๊ะ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ของตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล โดยที่จังหวัดสตูลมีเป้าหมายในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเกาะหลีเป๊ะเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดเพื่อให้สอดคล้องกับศักยภาพการพัฒนาจังหวัดและบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และก้าวไปสู่วิสัยทัศน์ การพัฒนาจังหวัดที่พึงปรารถนาในระยะเวลา 5 ปี จากแผนพัฒนาจังหวัดสตูล 2566-2570 ฉบับทบทวน ปี 2567 มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว (จังหวัดสตูล, 2565) ได้แก่

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การเติบโตทางเศรษฐกิจบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐาน ปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างและพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เชื่อมโยงเป็นห่วงโซ่เศรษฐกิจ สร้างงาน สร้างอาชีพ ให้กับประชาชนในชุมชน เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการ และปัจจัยที่เอื้อต่อการลงทุน การค้า การบริการ

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การพัฒนาคุณภาพ สังคมแห่งความสงบเรียบร้อย สันติสุข และระบบบริการรัฐที่มีประสิทธิภาพ โดยที่มุ่งเน้นสร้างความมั่นคงในชีวิตให้กับประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ส่งเสริมด้านวัฒนธรรมของท้องถิ่น รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาบริการของรัฐที่มีคุณภาพ

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ความทันสมัยของเมือง การคมนาคม โลจิสติกส์และการเชื่อมโยงภูมิภาค โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเส้นทางคมนาคมที่สะดวกปลอดภัย เชื่อมโยงรับรองการท่องเที่ยวของจังหวัด และส่งเสริมการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อคุณค่าแห่งชีวิตและการอนุรักษ์ที่ยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว และเต็มความอุดมสมบูรณ์ในระบบนิเวศ ป่าเขา เพื่อสร้างแหล่งอาหารทางทะเล และระบบนิเวศทางทะเลสนับสนุนการท่องเที่ยว และการสร้างแหล่งอาหาร เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เติบโตอย่างยั่งยืน เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการน้ำ รองรับความมั่นคงทางน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรม เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงาน รองรับการผลิต การท่องเที่ยว และการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเพื่อสร้างมาตรฐานการจัดการขยะ น้ำเสีย มลพิษ ที่ได้มาตรฐาน บนฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน อย่างเข้มแข็ง

เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดสตูล องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย โดยผู้บริหารขององค์กรได้มีนโยบายในการพัฒนาด้านต่างๆ เพื่อยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่

1) นโยบายด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและงานบริการสาธารณะ อาทิ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ให้ได้มาตรฐาน โดยส่งเสริม ปรับปรุง ให้มีแหล่งน้ำ สระเก็บน้ำ เพื่อให้ประชาชนมีน้ำอุปโภค บริโภคอย่างทั่วถึง ได้มาตรฐาน ปลอดภัยในทุกเกาะของตำบล ติดตั้ง ปรับปรุง และขยายเขตไฟฟ้าสาธารณะ ไฟสัญญาณ ติดตั้งกล้องวงจรปิดในจุดที่สำคัญ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว ส่งเสริม ซ่อมแซม ก่อสร้าง ถนน คูระบายน้ำ ท่อระบายน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังและระบบระบายน้ำให้ครอบคลุมทุกเกาะของตำบล (สัมภาษณ์ผู้บริหารคนที่ 1, 2)

2) นโยบายด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้งการท่องเที่ยวของชุมชนเชิงนิเวศ จัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ พัฒนาและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก และการปรับปรุงภูมิทัศน์ทุกเกาะของตำบล มีการพัฒนา ปรับปรุงด้านสุขาภิบาลอาหาร สิ่งแวดล้อม ในชุมชนและผู้ประกอบการให้ถูกลักษณะ ส่งเสริม ควบคุม การรักษาความสะอาดถนนสาธารณะ ระบบการบำบัดน้ำเสีย ของชุมชน และสถานประกอบการบนเกาะหลีเป๊ะ และมีนโยบายในการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัมภาษณ์ผู้บริหารคนที่ 1, 2)

ข้อโต้แย้ง อย่างไรก็ตามในสภาพความเป็นจริง องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่ายยังไม่มีการดำเนินตามนโยบายเท่าที่ควร จากการสัมภาษณ์กับผู้ประกอบและประชาชนในพื้นที่พบว่า หน่วยงานยังไม่มีการจัดการที่เป็นระบบชัดเจน มีเพียงแต่การแก้ปัญหาในระยะสั้น ยกตัวอย่างกรณีการจัดการสิ่งปฏิกูลบนเกาะหลีเป๊ะ ในขณะนี้ยังไม่มีที่รองรับ ไม่มีบ่อบำบัดที่ได้มาตรฐาน มีเพียงการขุดบ่อบำบัดใหม่ไปเรื่อยๆ ซึ่งจะมีปัญหาในระยะยาว ไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่ตรงจุด นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐไม่ได้คำนึงถึงการดำเนินงานตามนโยบายเป็นหลัก เพื่อให้เกาะหลีเป๊ะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการแข่งขันอย่างยั่งยืน แต่จะให้ความสำคัญเพียงแค่การเก็บภาษีที่ถือว่าเป็นผลประโยชน์ของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น

ความร่วมมือในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะหลีเป๊ะ

ความร่วมมือระหว่างไตรภาคีในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล ความร่วมมือระหว่างไตรภาคี (ภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชน) ในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล พบว่า ทั้ง 3 มีส่วนร่วมในบทบาทการพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะหลีเป๊ะดังต่อไปนี้

ภาครัฐ บทบาทของหน่วยงานภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันและบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ โดยการสื่อสารพูดคุย สื่อความคิดเห็น การแก้ปัญหา การหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว จากการระดมความคิด โดยการจัดเวทีพูดคุยร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับชุมชน ร่วมคิดวางแผนดำเนินการ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน สร้างกฎระเบียบของชุมชนทางด้านต่างๆ เพื่อให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวปฏิบัติตาม นอกจากนี้ภาครัฐมีการสนับสนุนการอนุรักษ์ประเพณีเนื่องด้วยเกาะหลีเป๊ะจะมีการจัดประเพณีลอยเรือเป็นประจำทุกปี จะเป็นการลอยบาปและเสี่ยงทายในการประกอบอาชีพประมงของชาวเกาะ โดยทางด้านสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสตูลได้ส่งเสริมและเข้าร่วมประเพณีตามโครงการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล จังหวัดสตูล เพื่อให้เกิดความยั่งยืนตลอดไป อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมให้กับชาวไทยและต่างประเทศได้รับรู้ถึงวิถีชีวิตของชาวเลมากขึ้นด้วย (สัมภาษณ์ผู้บริหาร คนที่ 1, 2)

ผู้ประกอบการ นอกจากการประกอบกิจการทางด้านการท่องเที่ยวแล้วผู้ประกอบการบนพื้นที่เกาะหลีเป๊ะยังมีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการจัดการขยะที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการมีการจัดการคัดแยกขยะกันเอง โดยผู้ประกอบการแต่ละร้านจะรับผิดชอบขยะร้านของตนเอง ใช้ถังขยะของทางร้านเอง อย่างเป็นระเบียบ นอกจากนี้ในช่วง High Season กิจกรรมการท่องเที่ยวของเกาะหลีเป๊ะจะมีลักษณะที่เกือบลดตัวกัน ผู้ประกอบการจะจ้างชาวเลให้เป็นผู้นำเที่ยว ออกเรือพานักท่องเที่ยวชมเกาะต่างๆ ในช่วง Low Season ชาวเลก็จะหาเข้ากินค้า ออกหาปลาตามวิถีชีวิตเดิม ผู้ประกอบการก็จะมีการช่วยอุดหนุน ซึ่งล้วนเป็นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ชาวเล

ประชาชน ประชาชนในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะได้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ชาวเลมีการร่วมมือกันจัดเก็บขยะในทุกเย็นวันอาทิตย์ โดยเริ่มต้นจากชุมชนตัวเองก่อนและขยายไปยังพื้นที่สาธารณะต่างๆ เพื่อเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน นอกจากนี้ในสภาพสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้สังคม สภาพแวดล้อม และการประกอบอาชีพ มีการเปลี่ยนแปลง แต่ชาวเลยังคงร่วมกันจัดงานสืบสานประเพณีลอยเรือชาวเลเป็นประจำทุกปี เป็นการส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตที่เป็นอัตลักษณ์ของชาวเล จังหวัดสตูล นับว่าเป็นการอนุรักษ์ประเพณีและถือเป็นอัตลักษณ์ของเกาะหลีเป๊ะที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากทั้ง 3 ส่วน พบว่า ภาครัฐ ผู้ประกอบ และประชาชนไม่ได้มีความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เป็นรูปธรรม กล่าวคือ ภาครัฐไม่เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดการกับขยะที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว หรือการใช้ชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ทำให้ผู้ประกอบการรวมถึงประชาชนต้องหาวิธีการเพื่อจัดการกับขยะด้วยตนเอง และในเรื่องของการส่งเสริมทางเศรษฐกิจ ผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ กล่าวว่า “ผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่จะเป็นกลุ่มคนที่คอยเกื้อหนุนกันมากกว่าการที่ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ” อีกทั้งนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานที่รับผิดชอบยังไม่เป็นรูปธรรม มุมมองของผู้ประกอบและประชาชนในพื้นที่ได้มีความเห็นว่า “ในกรณีสถานการณ์ COVID-19 ภาครัฐไม่ได้ให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการตามโครงการกระตุ้นการท่องเที่ยวในประเทศ ทั้งโครงการกำลังใจ หรือโครงการเราเที่ยวด้วยกัน ทั้งที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19 ไม่ต่างกัน ส่งผลให้ผู้ประกอบการบนเกาะหลีเป๊ะเสียโอกาส เสียรายได้ แต่ภาครัฐยังคงทำการเก็บภาษีเหมือนเดิมอย่างไม่มีส่วนลดหย่อนรวมไปถึงปัญหาในเรื่องที่ดิน มีการบังคับใช้กฎหมายให้เรือถอนอาคารที่รุกล้ำที่อุทยานแห่งชาติและก่อสร้างอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 35 ที่ออกใช้บังคับตั้งแต่ปี 2535 เป็นข้อจำกัดที่ไม่เปิดช่องให้อออนุญาตก่อสร้างอาคารเพื่อประกอบกิจการโรงแรมให้ถูกต้องตามกฎหมายได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐ และสภาพการณ์ของเกาะหลีเป๊ะเปลี่ยนไปเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวที่จำเป็นต้องมีที่พัก และร้านอาหารรองรับ ในกรณีนี้ภาครัฐไม่ได้มีความกระตือรือร้นในการจัดการให้เป็นระบบด้วยเช่นกัน”

ผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาปรับปรุงต่อหน่วยงานภาครัฐ ให้ดำเนินการตามเป้าหมายของการยกระดับการท่องเที่ยวเกาะหลีเป๊ะอย่างยั่งยืน ดังนี้

- 1) การพัฒนาเรื่องของการจัดการสิ่งปฏิกูล ไม่ว่าจะเป็นขยะ น้ำเสีย ซึ่งในปัจจุบันผู้ประกอบการและประชาชนจัดการตนเองได้ระดับหนึ่ง แต่ถ้าหากมองในมุมมองการจัดการระยะยาว ทั้งสองฝ่ายอยากให้ภาครัฐ มีการจัดการสิ่งปฏิกูลที่เป็นระบบมากขึ้น เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาในระยะยาว ไม่ว่าจะเป็นการให้ภาครัฐมีระบบรองรับและจัดการขยะ น้ำเสีย มีบ่อบำบัด มีบ่อดักไขมัน แทนการขุดบ่อใหม่ไปเรื่อยๆ
- 2) การสนับสนุนเรื่องน้ำสำหรับการอุปโภค บริโภค ไฟฟ้า เนื่องจากในปัจจุบันมีการใช้น้ำบ่อที่อาจจะไม่สะอาด ไฟฟ้ายังมีราคาหน่วยละเกือบ 20 บาท ซึ่งจะส่งผลให้ค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น ค่าที่พักจึงมีราคาสูงขึ้นด้วยเช่นกัน โดยอยากให้ภาครัฐสนับสนุนเรื่องน้ำและไฟฟ้าด้วยการใช้น้ำจากเกาะอาดัง และใช้ไฟฟ้าจากกังหันที่อยู่ที่ใกล้บริเวณเกาะหลีเป๊ะ เพื่อลดค่าใช้จ่าย
- 3) การพัฒนาประชาชนในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะอย่างจริงจัง ไม่ควรจะเป็นการพัฒนาให้คนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การพัฒนาการท่องเที่ยวด้านต่างๆ ไม่ส่งผลกระทบทางลบต่อคนในพื้นที่ ปัญหาที่ดินก็เป็นเรื่องสำคัญที่ทั้งฝ่ายผู้ประกอบการและประชาชนอยากให้มีการจัดการอย่างชัดเจนและยุติธรรม เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ และเพื่อให้ผู้ประกอบการทำธุรกิจได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ผู้ประกอบการและประชาชนได้กล่าวว่า เกาะหลีเป๊ะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ สามารถแข่งขันได้ เพียงแต่ต้องการให้ภาครัฐส่งเสริมให้มีความสำคัญ และประชาสัมพันธ์ให้เกาะหลีเป๊ะเป็นที่รู้จักมากขึ้น"

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะหลีเป๊ะ มีแผนพัฒนาจังหวัดสตูล พ.ศ. 2566-2670 เป็นแนวทางการพัฒนา มีนโยบายที่สำคัญ คือ 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ อาทิ สาธารณูปโภค สาธารณูปการให้ได้มาตรฐาน โดยส่งเสริม ปรับปรุง ให้มีแหล่งน้ำ สระเก็บน้ำ เพื่อให้ประชาชนมีน้ำอุปโภค บริโภคอย่างทั่วถึง ได้มาตรฐาน ปลอดภัย 2) การส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้งการท่องเที่ยวของชุมชนเชิงนิเวศ จัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ พัฒนาและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ แต่่นโยบายดังกล่าวยังไม่มีการจัดการที่เป็นระบบชัดเจน มีเพียงการแก้ปัญหาในระยะสั้น โดยเฉพาะเรื่องของการจัดการสิ่งปฏิกูล ในด้านของความร่วมมือระหว่างไตรภาคี ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จากการศึกษาพบว่า ภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชนในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ ยังไม่มีความร่วมมือกันอย่างเป็นรูปธรรมจึงเป็นอุปสรรคสำคัญในการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า แนวทางในการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันและความร่วมมือระหว่างไตรภาคีในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล มีปัญหาการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวมากนัก การปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวยังไม่ได้เป็นไปในแนวทางของความยั่งยืน ผู้ประกอบการและชาวเลไม่ได้มีส่วนร่วมมากพอ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จากข้อค้นพบดังกล่าวไม่สอดคล้องกับหลักการของการทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วม (ศรัณยพงศ์ เทียงธรรม, 2554) และการดำเนินงานของภาครัฐ ผู้ประกอบการประชาชนในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ ไม่ได้เป็นไปตามองค์ประกอบของความร่วมมือ ดังที่ วรสุดา สุขารมณ์ (2554) กล่าวว่า ความร่วมมือประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านความร่วมมือในการทำแผน 2) องค์ประกอบด้านความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูล 3) การตัดสินใจร่วมกัน ปฏิบัติงานร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ร่วมกัน แบ่งปันทรัพยากร สร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ฟังพาดูอาศัยกัน มีการเจรจาต่อรองระหว่างองค์การ มีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน 4) ร่วมกันประเมินผลงาน 5) องค์ประกอบด้านความร่วมมือในการบันทึกข้อตกลง

ปัญหาความไม่ต่อเนื่องของนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร บุคลากรปฏิบัติงานไม่เต็มศักยภาพ ความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอที่พบ ยังสอดคล้องกับ มรุสิทธิ์ โยคี และประพนธ์ สหพัฒนา (2564) ที่ค้นพบว่า ปัจจัยที่ทำให้นโยบาย เกิดความไม่ต่อเนื่อง และชัดเจนมาจากผู้นำที่ขาดทักษะและความเข้าใจในการบริหาร นอกจากนี้แนวทางในการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล จะมุ่งเน้นยกระดับด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะ อย่างไรก็ตาม ผลจากการยกระดับที่ผ่านมาพบว่า สิ่งแวดล้อมได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยว พบปัญหาปริมาณขยะที่มากเกินไปกว่าความสามารถในการกำจัด ปัญหาน้ำเสียจากสถานประกอบการ ผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรม ในยุคก่อนการท่องเที่ยวบนเกาะหลีเป๊ะ ทำกันโดยคนท้องถิ่น ปลูกรับปลูกหลังเลิกๆ หลังคามุงจาก อาหารทะเลได้มาจากการออกเรือของชาวเล การท่องเที่ยว ในยุคนั้นเป็นการท่องเที่ยวที่ประโยชน์ตกกับชุมชนอย่างแท้จริง เมื่อการท่องเที่ยวบนเกาะหลีเป๊ะเริ่มเป็นที่นิยม นายทุนและนักธุรกิจนอกพื้นที่ก็เริ่มเข้ามา เกิดการซื้อขายที่ดินบนเกาะในราคาที่ค่อนข้างถูก เนื่องจากในสมัยก่อน ชาวเลไม่ได้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการครอบครองที่ดิน จึงกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ต่อชุมชน สังคม และวัฒนธรรมอย่างชัดเจน ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ภีรวัฒน์ นนทโชติ (2557) ที่ค้นพบว่า ผลกระทบของการท่องเที่ยวมีหลายประการ อาทิ เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนเนื่องจากการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกทำให้สภาพเศรษฐกิจดีขึ้น แต่ก็ตามมาด้วยปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการท่องเที่ยว เช่นปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลต่างๆ

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

ภาครัฐควรศึกษาความเป็นไปได้ วิเคราะห์ผลดีผลเสียในทุกด้าน จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน และควรปรับปรุง กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้มีความยืดหยุ่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล ในปี พ.ศ.2564-2565. สืบค้นจาก https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411.
- จังหวัดสตูล. (2565). แผนพัฒนาท้องถิ่น 2566-2570. สืบค้นจาก <https://kohsarai.go.th/html/new-plant-view.asp?typeplant=2&id=177>.
- ฉันทิช วรรณถนอม. (2552). ความหมายและความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. สืบค้นจาก <https://tourismatbuu.wordpress.com>.
- ชัยรัตน์ จุสปาโล. (2563). การพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนพื้นที่เกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล. สืบค้นจาก http://164.115.28.46/thaiexen/file_upload/submitter/file_doc/4701a4958fe8777e82cfbdb7ef48785d.pdf.
- แพรวดาว พุพานิชย์ฤกษ์. (2559). กรอบนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา เกาะช้าง จังหวัดตราด. วารสารการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, 23(1). 39-63.
- ภีรวัฒน์ นนทโชติ. (2557). ผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อชุมชนท้องถิ่น ที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์: กรณีศึกษาชุมชนบ้านรวมมิตร ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วารสารการวิจัยกาสะลองคำ, 8(2), 124-136.
- มรุสิทธิ์ โยคี และประพนธ์ สหพัฒนา. (2564). ความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบาย “โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง. วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 15(4), 13-17.
- วรสุตา สุขารมณ. (2554). ความร่วมมือระหว่างองค์การในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศรัณยพงศ์ เทียงธรรม. (2554). *Collaborative Markketing*. สืบค้นจาก http://marketeer.co.th/inside_detail.php?insideid=4040.

สำนักงานจังหวัดสตูล. (2567). *แผนพัฒนาจังหวัดสตูล (2566-2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ 2567*. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/Q4nsz>.

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย. (2562). *การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น*. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/AgPfT>.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2023 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).